

Јован Марковић

ПЕТ КРУГОВА РАДА

Ибарске новости, Краљево 1981. године

Књига »Пет кругова рада« коју је објавио Књижевни клуб Фабрике вагона у Краљеву, заслужује пажњу, пре свега, животношћу и актуелношћу одабраних тема у прилозима пет писаца радника. Било да је реч о песмама, које чине највећи део овог рукописа, о драмском тексту или причи, свуда је, као црвена нит присутно виђење и доживљај живота из творачке хале, од дубоко интимног осећаја до исказа смисла нашег самоуправног социјалистичког трагања и великих тема и питања савременог човечанства. У мањој или већој мери, у свим прилозима ове књиге осећа се свежи дах непосредности у доживљавању и виђењу света, који у многоме надокнађује недостатак вештине и продуктивности у обради појединих тема. Раскорак између замаха осећања и порука, са једне стране, и језичке и мисаоне потке која треба да то понесе и изрази, уочљив је нарочито у патриотским песмама на тему наше самоуправне социјалистичке самобитности, наше свести и поноса што живимо и стварамо истински нови живот и наше спремности да га

бранимо. Притом се осећају песнички утицаји и узорни класика - Шантића и Ракића.

У интимној лирици, везаној махом за исказивање љубавних осећања, стихови као да постају сигурнији, гушћи, тананији те одају нешто већи ступањ поетске вештине и избушености. Такве су нарочито песме »У незнању« и »Протицање« Добривоја Потерјахина и песме »Песак« и »Празни међаци« Гордане Закић, али међу песмама овог жанра понегде је наглашено присутна интонација и утицај поезије Васка Попе и Бранка Миљковића, која пригушује аутентичност доживљаја и боју сопственог поетског гласа.

Карактеристична по изворности везе са непосредним радом и виђењем света кроз сазвезђе творачких варијација у халама јесте песма Јаворке Хамовић »Неколико кругова свере рада«. У њој је свеколико стваралаштво човеково виђено као јединствен чин осветлавања и обогаћивања живота плодovima човековог ума и хуманистичке топлине, једнако присутних у раду литерате, сликара, музичара, гра-

дитеља мостова, плетиље и ливца. Јер за све њих завршни акорд у песми је исти и уједињујући:

„Док они раде
у поточари се меље зрневље
са њива презрелог жита
торњеви куле дахћу од
времена етра
пожуримо на ограде
откључајмо капије
свиће радни дан”

ПОРТАА

У овој збирци прилога радника - писаца, прикупљених у Књижевном клубу своје Фабрике вагона, налази се и један драмски текст, који сам по себи показује овладаност литерарним исказивањем доживљаја живота и у форми те најсложеније књижевне врсте. Драмски текст „Стазе” Милоша С. Тодоровића тематски је такође сав у исказивању нашег савременог животног тренутка и наших негативних појава у њему, везаних за потрошачки менталитет и малограђански комфор, насупрот хуманијим и вреднијим тежњама, оличеним у главној личности драме. Сукоби личности и драмска тензија међу њима одвијају се природно кроз дијалоге ослушнуте и преузете из наше свакодневности. Мо-

жда донекле недостаје више нијансирања и дубље мотивације у сучавању личности супротних опредељења, тако да није увек избегнута шема црно-белог сенчења.

Приповедачку прозу у овој збирци чине три краће приче Драгана Бешића. У форми фантастично - научне приче, чији су јунаци духом супериорнија васионска бића, аутор нам дочарава виђења земље са једне необичне дистанце, од које постају видљивији апсурди националних и идеолошких заплетености и супростављености. У том виђењу крије се данашња клица разума и савести човечанства оличена у тежњи несврстаних земаља и демократских и прогресивних снага за осјучување мира, у чијој се матици налази наша земља у којој се ослобађа рад и кују равноправни односи међу људима и народима.

По животности и актуелности тема које обрађује, по разноврсности књижевних форми које садржи, по свежини животног доживљаја и, изнад свега, по идејним порукама које даје, књига „Пет кругова рада” са прилозима пет радника - писаца заслужује пажњу читалаца.